

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการศึกษาพัฒนาการของสมองในแต่ละช่วงวัย พบว่าช่วงปฐมวัยมีการเจริญเติบโตของสมองสูงสุดในช่วงอายุ 0 – 6 ปี ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตทางปริมาณทำให้สมองมีขนาด 90 – 95% และไม่ได้หยุดการเจริญเติบโตเมื่ออายุ 6 ปี แต่จะมีการเจริญเติบโตจนถึงอายุ 20 – 25 ปี จากองค์ความรู้นี้นำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้สมัยใหม่ให้เข้ากับพัฒนาการของสมอง จึงถือได้ว่าช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝัง บ่มเพาะเป็นพิเศษ โดยถือว่าการปลูกฝังหรือการบ่มเพาะใดๆ จะเป็นการสร้างฐานรากของชีวิตที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และให้ถือว่าการลงทุนในช่วงวัยนี้เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556, หน้า 1-2)

ปัจจุบันการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์เด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพทั้งในส่วนของ การดำเนินการด้านหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, คำนำ) การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกในการวางรากฐานชีวิตของเด็กให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์มีพัฒนาการสมวัยบนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้กิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างเต็มที่ เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, หน้า 1)

ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Sigmund Freud ได้กล่าวถึงความสำคัญของ พัฒนาการบุคลิกภาพในวัยเด็กว่า “วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ คือ ระยะห้าปีแรกของคนเรา ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในตอนต้นของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราตลอดจนถึง วาระสุดท้าย โดยเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยนั้นจะมีผลกระทบต่อการพัฒนา บุคลิกภาพของเด็กในอนาคต” ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Joe L. Frost ที่กล่าว ในลักษณะเดียวกันว่า “เด็กในช่วง 4-5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่มีความเจริญงอกงามทาง ด้านร่างกายและจิตใจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไวต่ออิทธิพล ของสิ่งแวดล้อมภายนอก” (อ้างถึงใน เขาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 13) จากคำกล่าว ที่ว่า “เด็กวันนี้ คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” สะท้อนให้เห็นว่าเด็กเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา ประเทศและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ายิ่ง ดังนั้นจึงต้องให้การอบรมเลี้ยงดู วางแผน พัฒนา วางรากฐานให้เด็กมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เด็กได้เจริญเติบโตเป็น ผู้ใหญ่ที่ดีและเป็นคนดีของประเทศชาติโดยสมบูรณ์ (สุวิชัย โภคชัยะวัฒน์, 2551, หน้า 1)

จากการศึกษาการพัฒนาเด็กในแง่เศรษฐศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา พบว่า การ ลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กเป็นการลงทุนที่ยิ่งกว่าคุ้มค่าต่อผลทางสังคมในระยะยาวที่เกิดขึ้น นั้นเป็นเพราะการพัฒนาในวัยเด็กเล็กส่งผลถึงวัยผู้ใหญ่ คือ เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้ และสามารถเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น มีการทำงานที่ดีขึ้น สามารถดูแลตนเอง ลดการพึ่งพิงจากรัฐ ลดอาชญากรรม และที่สำคัญคือลดอัตราการทอดทิ้งในรุ่นถัดไป รวมถึงผลการศึกษายังยืนยันได้ว่าการลงทุนการพัฒนาเด็กยิ่งเด็กเล็กเท่าใดก็ยิ่งให้ความ คุ้มค่ามากขึ้นเท่านั้น (บิงอร เทพเทียน และ ปิยฉัตร ตระกูลวงษ์, 2550, หน้า 1) สำหรับ การพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย พบว่า มีการลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยค่อนข้างน้อย เพียงร้อยละ 12 หรือเฉลี่ยต่อหัวคนละ 23,282 บาท/คน/ปี ขณะที่การลงทุนในกลุ่มของ ประถมศึกษาสูงสุดถึง 37,194 บาท/คน/ปี คิดเป็นร้อยละ 54 ของงบประมาณการศึกษา ทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบปัญหาการลงทุนในเด็กเล็กที่ขาดคุณภาพ ซึ่งพบว่า เมื่อเข้าสู่ ช่วงอายุ 3-5 ปี จะส่งเด็กเล็กเข้าสถานรับเลี้ยงเด็กปฐมวัยต่างๆ เช่น โรงเรียนอนุบาล หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอัตราครู ผู้ดูแลเด็กต่อจำนวนเด็กเล็กไม่เพียงพอส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามที่ต้องการ รัฐและท้องถิ่นควรลงทุนให้ถูกต้องและคุ้มค่าที่สุด โดยเริ่มลงทุนตั้งแต่เด็กเล็กเพื่อสร้าง รากฐานให้แก่เด็กและเยาวชนไทย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557, ออนไลน์)

ผลการวิจัยและติดตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัยของไทย ปี 2557 พบว่า เด็กปฐมวัยในประเทศไทยมีพัฒนาการล่าช้าทั้งด้านสติปัญญา การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ภาษาและการปรับตัว เนื่องจากเด็กปฐมวัยได้รับการสนับสนุนที่ไม่เหมาะสมกับธรรมชาติของวัยและถูกเร่งรัดให้มีพัฒนาการที่เกินวัยอย่างไม่สมดุลง ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ของเด็กในอนาคต มุ่งเน้นการท่องจำความรู้มากกว่าการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา การตัดสินใจ การให้เหตุผล รวมถึงขาดการพัฒนาด้านคุณธรรมและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 42) กอปรกับ รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2557 ที่กล่าวถึง เด็กปฐมวัยในประเทศไทยที่มีอายุระหว่าง 0-5 ปี ในรอบ 15 ปีที่ผ่านมาจนถึงปี พ.ศ. 2557 ว่ามีพัฒนาการล่าช้าถึงร้อยละ 30 โดยพัฒนาการทางภาษามีความล่าช้าถึงร้อยละ 20 ซึ่งจะมีผลอย่างยิ่งต่อการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับการศึกษาในขั้นต่อไป ปัญหาเด็กปฐมวัยไทยยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจากภาครัฐ นอกจากนี้ในส่วนของคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยที่ยังแตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างในเมืองและชนบท รวมทั้งจำนวนครูต่อเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศที่ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คนต้องดูแลรับผิดชอบเด็กมากถึง 17 คน ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ยากในการจะทำให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างดี (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2557, หน้า 35)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมาตรา 41 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ทั้งนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 ยังกำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยมุ่งเน้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญในการเลี้ยงดู การสร้างประสบการณ์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2552, หน้า 1)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาเด็กและการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้ทุกช่วงวัยตลอดชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างคนที่มีคุณภาพสู่ชุมชนและสังคมอันส่งผลให้ประเทศชาติมีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต อาจกล่าวได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่สำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กรวมถึงจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการส่งเสริมสุขภาพและเตรียมความพร้อมทุกด้านได้อย่างเต็มที่และเหมาะสมตามวัย ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนทั้งสิ้น 8,872 แห่ง (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2557, หน้า 1) มีครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 17,825 คน และมีเด็กเล็กทั้งสิ้น จำนวน 363,443 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558, ออนไลน์) และนับวันจะมีผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งต้องผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

ดังนั้นกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นในปี พ.ศ. 2547 เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ต่อมาปี พ.ศ. 2553 ได้มีการปรับปรุงเนื้อหาหลักเกณฑ์หรือหนังสือสั่งการต่างๆ ให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับนวัตกรรมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, บทนำ) แต่ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันความหลากหลายทั้งด้านโครงสร้างการบริหารรวมถึงบริบทที่แตกต่างยังส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งต่างกัน คุณภาพผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพ เพื่อการบรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เป้าหมายของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมิใช่ต้องการให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในด้านการเรียนหนังสือเป็นประเด็นหลัก แต่มุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านที่เหมาะสมกับวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นจึงต้องให้มีการประเมินในหลายมิติซึ่งถือเป็นต้นทุนหลักในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 42)

สำหรับเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียนสามารถวัดได้จากการเคลื่อนไหว และสุขภาพทางกาย พัฒนาการด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านการคิดและสติปัญญา ด้านภาษา ด้านจริยธรรม และด้านการสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ มาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (2553, หน้า 1) ที่กำหนดให้การศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมุ่งเน้นพัฒนาความพร้อมแก่เด็กวัย 3-5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้ารับการ ศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา อีกทั้งต้องมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก แห่งชาติ ในกรณีนี้ เกณฑ์การประเมินด้านคุณภาพเด็กของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและ พินิจเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ(สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่งคั่งของมนุษย์ ยังกำหนดไว้ว่า เด็กต้องมีคุณภาพเป็นไปตามตัวบ่งชี้ 4 ด้าน คือ 1) เด็ก มีพัฒนาการด้านร่างกายและสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพของตน 2) เด็กมีพัฒนาการด้าน จิตใจ อารมณ์ สังคม 3) เด็กได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และ 4) เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา คุณภาพผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการ ส่งเสริมและพัฒนา (สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี, 2552, หน้า 7)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าคุณภาพผู้เรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนา ประเทศในทุกด้าน การเสริมสร้างพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยให้กับเด็กถือว่าการวาง รากฐานที่ดีในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องผลิตผู้เรียน ให้มีคุณภาพเพื่อให้เป็นไปตามที่คาดหวัง ทั้งนี้ ผู้เรียนจะมีคุณภาพได้นั้นย่อมอาศัยปัจจัย ต่างๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อุปการให้กับผู้เรียน ปัจจุบันการศึกษาหรือการวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียนนั้นถือว่ามีน้อยมาก โดยเฉพาะการศึกษากรณีคุณภาพผู้เรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนตลอดจน การเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาในรอบต่อไป ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ ดังกล่าวจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มี อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียน เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ ไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็น ที่ยอมรับของชุมชนต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอะไรบ้าง
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ความสำคัญในเชิงวิชาการ

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ทราบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.3 สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแหล่งอ้างอิงเพื่อใช้ในการวิจัย ต่อไป

2. ความสำคัญในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการกำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อไป

2.3 สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้ข้อสรุปเพื่อเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเบื้องต้น ดังนี้

1. คุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วยองค์ประกอบที่เป็นตัวแปรสังเกตได้ (Observed-variables) 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 การมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย อาศัยแนวคิดจาก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) (2547) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) (2549) สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี (2552) รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552 (2552) มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ : คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน (2554) แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (2554) คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษา (2554) ระเบียบวิธีอิสมาแอล (2556) มณีญา จิตธิวงษ์ (2558) และ มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา (ม.ป.ป.)

1.2 การมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย อาศัยแนวคิดจาก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) (2547) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) (2549) สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี (2552) รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552 (2552) มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ : คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน (2554) แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (2554) คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษา (2554) ระเบียบวิธีอิสมาแอล (2556) มณีญา จิตธิวงษ์ (2558) และ มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา (ม.ป.ป.)

1.3 การมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย อาศัยแนวคิดจาก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) (2547) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) (2549) สมรรถนะของเด็กปฐมวัย

ในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี (2552) รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552 (2552) มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ : คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน (2554) แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (2554) คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษา (2554) อนุกรมพรเลขาจรส์แสง (2556) ระเบียบฯ อิสมาแอล (2556) มณีญา จิตธิวงษ์ (2558) และมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา (ม.ป.ป.)

1.4 การมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย อาศัยแนวคิดจาก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) (2547) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) (2549) สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี (2552) รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552 (2552) มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ : คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน (2554) แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (2554) คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษา (2554) อนุกรมพรเลขาจรส์แสง (2556) ระเบียบฯ อิสมาแอล (2556) มณีญา จิตธิวงษ์ (2558) และมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา (ม.ป.ป.)

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ฉวีวรรณ จันทร์เม่ง (2551) วาสนา เจริญสอน

(2552) ประวิดา มีเปี่ยมสมบุญ (2555) ภัคพร บุญเคล้า (2555) อรัญญา ชนะเพีย (2557) ยุวดี แก้วสอน (2558) และ อมรรัตน์ เชิงหอม (2558)

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ดรุณี เทพา (2550) สําราน คำเฟื่องฟู (2550) กรรณิการ์ ภิมย์รัตน์ (2554) วาสนา จักรแก้ว (2554) ประวิดา มีเปี่ยมสมบุญ (2555) และ Irfan Mushtaq & Shabana Nawaz Khan (2012)

2.3 บรรยายภาคของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ชูไฮลา จิตรบรรทัด (2549) ดรุณี เทพา (2550) มานะ สินธุวงษานนท์ (2550) สําราน คำเฟื่องฟู (2550) กรรณิการ์ ภิมย์รัตน์ (2554) ภัคพร บุญเคล้า (2555) อรัญญา ชนะเพีย (2557) และ อมรรัตน์ เชิงหอม (2558)

2.4 ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ดรุณี เทพา (2550) วาสนา เจริญสอน (2552) ประวิดา มีเปี่ยมสมบุญ (2555) ภัคพร บุญเคล้า (2555) อมรรัตน์ เชิงหอม (2558) Irfan Mushtaq & Shabana Nawaz Khan (2012) และ Emmanuel Benson, Kwabena Nduro, Eric Kwadwo Amissah (2015)

2.5 พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ชูไฮลา จิตรบรรทัด (2549) ดรุณี เทพา (2550) มานะ สินธุวงษานนท์ (2550) สําราน คำเฟื่องฟู (2550) กรรณิการ์ ภิมย์รัตน์ (2554) วาสนา จักรแก้ว (2554) ประวิดา มีเปี่ยมสมบุญ (2555) ภัคพร บุญเคล้า (2555) อรัญญา ชนะเพีย (2557) อมรรัตน์ เชิงหอม (2558) และ Emmanuel Benson, Kwabena Nduro, Eric Kwadwo Amissah (2015)

3. องค์ประกอบของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล การกระตุ้นทางปัญญา และการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ซึ่งแต่ละตัวแปรมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 การสร้างแรงบันดาลใจ อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ บุญโสม ดีเลิศ (2550) น้ำผึ้ง ใจจันทร์ (2552) ฉวีวรรณ จันทร์เม่ง (2552) เพ็ญพร

ทองคำสุก (2553) วรรณภา จันทร์ศรี (2553) ชีวิน อ่อนลออ (2553) สมมารถ สุรโรคา (2553) วรรณปกรณ์ สุดตะนา (2556) นัยณ์ปพร ปะที (2556) สำราญ รักษาสัตย์ (2556) วุฒิศักดิ์ ชูชื่น (2557) ยุวดี แก้วสอน (2558) Bass (1985) Bennis & Nanus (1985) และ Bass & Avolio (1994)

3.1.2 การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ บุญโสม ดีเลิศ (2550) น้ำผึ้ง ใจจันทร์ (2552) ณวิวรรณ จันทร์เม่ง (2552) เพ็ญพร ทองคำสุก (2553) วรรณภา จันทร์ศรี (2553) ชีวิน อ่อนลออ (2553) สมมารถ สุรโรคา (2553) วรรณปกรณ์ สุดตะนา (2556) นัยณ์ปพร ปะที (2556) สำราญ รักษาสัตย์ (2556) วุฒิศักดิ์ ชูชื่น (2557) ยุวดี แก้วสอน (2558) Bass (1985) Bennis & Nanus (1985) และ Bass & Avolio (1994)

3.1.3 การกระตุ้นทางปัญญา อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ บุญโสม ดีเลิศ (2550) น้ำผึ้ง ใจจันทร์ (2552) ณวิวรรณ จันทร์เม่ง (2552) เพ็ญพร ทองคำสุก (2553) วรรณภา จันทร์ศรี (2553) ชีวิน อ่อนลออ (2553) สมมารถ สุรโรคา (2553) วรรณปกรณ์ สุดตะนา (2556) นัยณ์ปพร ปะที (2556) สำราญ รักษาสัตย์ (2556) วุฒิศักดิ์ ชูชื่น (2557) ยุวดี แก้วสอน (2558) Bass (1985) Bennis & Nanus (1985) และ Bass & Avolio (1994)

3.1.4 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ บุญโสม ดีเลิศ (2550) น้ำผึ้ง ใจจันทร์ (2552) ณวิวรรณ จันทร์เม่ง (2552) เพ็ญพร ทองคำสุก (2553) วรรณภา จันทร์ศรี (2553) ชีวิน อ่อนลออ (2553) สมมารถ สุรโรคา (2553) วรรณปกรณ์ สุดตะนา (2556) นัยณ์ปพร ปะที (2556) สำราญ รักษาสัตย์ (2556) วุฒิศักดิ์ ชูชื่น (2557) ยุวดี แก้วสอน (2558) Bass (1985) Bennis & Nanus (1985) และ Bass & Avolio (1994)

3.2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมวางแผนและตัดสินใจ การร่วมดำเนินงาน การร่วมตรวจสอบและติดตาม และการร่วมรับประโยชน์และบริการ ซึ่งแต่ละตัวแปรมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 การร่วมวางแผนและตัดสินใจ อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ จุฑามาศ สนิทดี (2550) สุเทพ สังกะเพศ (2550) สุธี เมียน (2551) ภาณุวัฒน์ โสคำภา (2551) ปิ่นจันทร์ เนตรสุวรรณ (2552) ณรงค์ ศรีโสภา (2553) ยุพิน ชันทะ

(2553) วาสนา โพธิ์โพ้น (2553) สุรัตน์ ก้อนนาค (2554) คัทลียา สัมพะวงค์ (2555) เกศวดี ศรีสมพร (2555) ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) พัชรพงษ์ ทัตลี (2557) ณิชชา รอดสม (2558) และ จรรยาพร วิวัฒน์บวรกุล (2559)

3.2.2 การร่วมดำเนินงาน อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ จุฑามาศ สนิทดี (2550) สุเทพ สังกะเพศ (2550) สุธิ เมียน (2551) ภาณุวัฒน์ ไสค์คำภา (2551) ณรงค์ ศรีโสภากา (2553) ยุพิน ชันทะ (2553) วาสนา โพธิ์โพ้น (2553) คัทลียา สัมพะวงค์ (2555) เกศวดี ศรีสมพร (2555) ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) พัชรพงษ์ ทัตลี (2557) ณิชชา รอดสม (2558) และ จรรยาพร วิวัฒน์บวรกุล (2559)

3.2.3 การร่วมตรวจสอบและติดตาม อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ จุฑามาศ สนิทดี (2550) สุเทพ สังกะเพศ (2550) ภาณุวัฒน์ ไสค์คำภา (2551) ณรงค์ ศรีโสภากา (2553) ยุพิน ชันทะ (2553) วาสนา โพธิ์โพ้น (2553) สุรัตน์ ก้อนนาค (2554) คัทลียา สัมพะวงค์ (2555) เกศวดี ศรีสมพร (2555) ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) พัชรพงษ์ ทัตลี (2557) ณิชชา รอดสม (2558) และ จรรยาพร วิวัฒน์บวรกุล (2559)

3.2.4 การร่วมรับประโยชน์และรับบริการ อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ สุธิ เมียน (2551) วาสนา โพธิ์โพ้น (2553) คัทลียา สัมพะวงค์ (2555) ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) พัชรพงษ์ ทัตลี (2557) และ ณิชชา รอดสม (2558)

3.3 ปัจจัยบรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ ความสามัคคีของครูผู้ดูแลเด็ก โครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก และการจัดสวัสดิการของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งแต่ละตัวแปรมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 ความสามัคคีของครูผู้ดูแลเด็ก อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ธรรมรัตน์ ธรรมพุทวงศ์ (2551) เอกพล อินทรพิชัย (2552) ทิพย์อาภรณ์ ศรีทุมมา (2552) ศิริกาญจน์ จิระภาคญาดา (2553) วิวัฒน์ จตุรงค์ (2554) อัจฉราภรณ์ บัวลังกา (2554) เชนิสสา กองวัลสกุลณี (2554) ธันยาภรณ์ พาพลงาม (2554) วรรัตน์ นิยมไทย (2555) และ สุธิดา คนขยัน (2556)

3.3.2 โครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ธรรมรัตน์ ธรรมพุทวงศ์ (2551) เอกพล อินทรพิชัย (2552) บุตรี ถิ่นกาญจน์ (2552) ทิพย์อาภรณ์ ศรีทุมมา (2552) ศิริกาญจน์ จิระภาคญาดา (2553) และ ชูรีนา เจ๊ะมะอุเซ็ง (2553)

3.3.3 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ จันทิมา ภูมิสุราษฎร์ (2553) วีรวัฒน์ จตุรวงศ์ (2554) อัจฉราภรณ์ บัวลังกา (2554) เซนินสา กองวัสสกุลณี (2554) สุธิดา คนขยัน (2556) และ สัมสุดดีน มรรคาเขต (2558)

3.3.4 การจัดสวัสดิการของครูผู้ดูแลเด็ก อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ธรรมรัตน์ ธรรมพุทธรังค์ (2551) เอกพล อินทรพิชัย (2552) บุตรี ถิ่นกาญจน์ (2552) ทิพย์อาภรณ์ ศรีทุมมา (2552) และ ศิริกาญจน์ จิระภาคญาดา (2553)

3.4 ปัจจัยความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การมีงบประมาณสนับสนุน คุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก คุณภาพของวัสดุและอุปกรณ์การศึกษา และความแข็งแรงและปลอดภัยของอาคารสถานที่ ซึ่งแต่ละตัวแปรมีรายละเอียด ดังนี้

3.4.1 การมีงบประมาณสนับสนุน อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ศิริพร สุขสวัสดิ์ (2551) กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ (2551) อารีย์ ขรรค์ชัย (2551) พิสิษฐ ภู่ออด (2553) กฤติยา สีหา (2553) สมเกียรติ ภูสมศรี (2554) สิทธิศักดิ์ เต็มทอง (2554) เตือนใจ ไชยโคตร (2555) มิ่งขวัญ จันทร์เพ็ง (2556) สมพิศ ใช้เฮ็ง และคณะ (2556) เทอดนรินทร์ อุปลี (2556) พัชณิยา หานะพันธ์ (2557) เกตุมณี แสงบุญเรือง (2557) พิกุล ถนอมขวัญ (2558) และ วิชญ์ภาส สว่างใจ (2558)

3.4.2 คุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ศิริพร สุขสวัสดิ์ (2551) กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ (2551) อารีย์ ขรรค์ชัย (2551) พิสิษฐ ภู่ออด (2553) กฤติยา สีหา (2553) สมเกียรติ ภูสมศรี (2554) สิทธิศักดิ์ เต็มทอง (2554) เตือนใจ ไชยโคตร (2555) มิ่งขวัญ จันทร์เพ็ง (2556) สมพิศ ใช้เฮ็ง และคณะ (2556) เทอดนรินทร์ อุปลี (2556) พัชณิยา หานะพันธ์ (2557) เกตุมณี แสงบุญเรือง (2557) พิกุล ถนอมขวัญ (2558) และ วิชญ์ภาส สว่างใจ (2558)

3.4.3 คุณภาพของวัสดุและอุปกรณ์การศึกษา อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ศิริพร สุขสวัสดิ์ (2551) กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ (2551) อารีย์ ขรรค์ชัย (2551) พิสิษฐ ภู่ออด (2553) สมเกียรติ ภูสมศรี (2554) สิทธิศักดิ์ เต็มทอง (2554) เตือนใจ ไชยโคตร (2555) มิ่งขวัญ จันทร์เพ็ง (2556) สมพิศ ใช้เฮ็ง และคณะ (2556) เทอดนรินทร์ อุปลี (2556) พัชณิยา หานะพันธ์ (2557) เกตุมณี แสงบุญเรือง (2557) พิกุล ถนอมขวัญ (2558) และ วิชญ์ภาส สว่างใจ (2558)

3.4.4 ความแข็งแรงและปลอดภัยของอาคารสถานที่ อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ คิริพร สุขสวัสดิ์ (2551) กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ (2551) อารีย์ ชรรค์ชัย (2551) พิสิษฐ ภู่ออด (2553) กฤติยา สีหา (2553) เตือนใจ ไชยโคตร (2555) มิ่งขวัญ จันทร์เพ็ง (2556) สมพิศ ใช้เฮ็ง และคณะ (2556) เทอดนรินทร์ อุปลี (2556) พัชณิยา หานะพันธ์ (2557) เกตุมณี แสงบุญเรือง (2557) และ พิกุล ถนอมขวัญ (2558)

3.5 ปัจจัยพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผล ซึ่งแต่ละตัวแปรมีรายละเอียด ดังนี้

3.5.1 การเตรียมการสอน อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ ชูไฮลา จิตรบรรทัด (2549) ดุลิต บุษากเกียรติ และ วงศ์ปราชญ์ พันธุ์สุข (2550) อรพิน สีแก้ว (2551) สโรชา หะรังศรี (2553) แจ้ง บุตรโสภา (2556) สุจิตรา แซ่จิว (2557) อรัญญา ชนะเพ็ญ (2557) และ Kyriacou (1993)

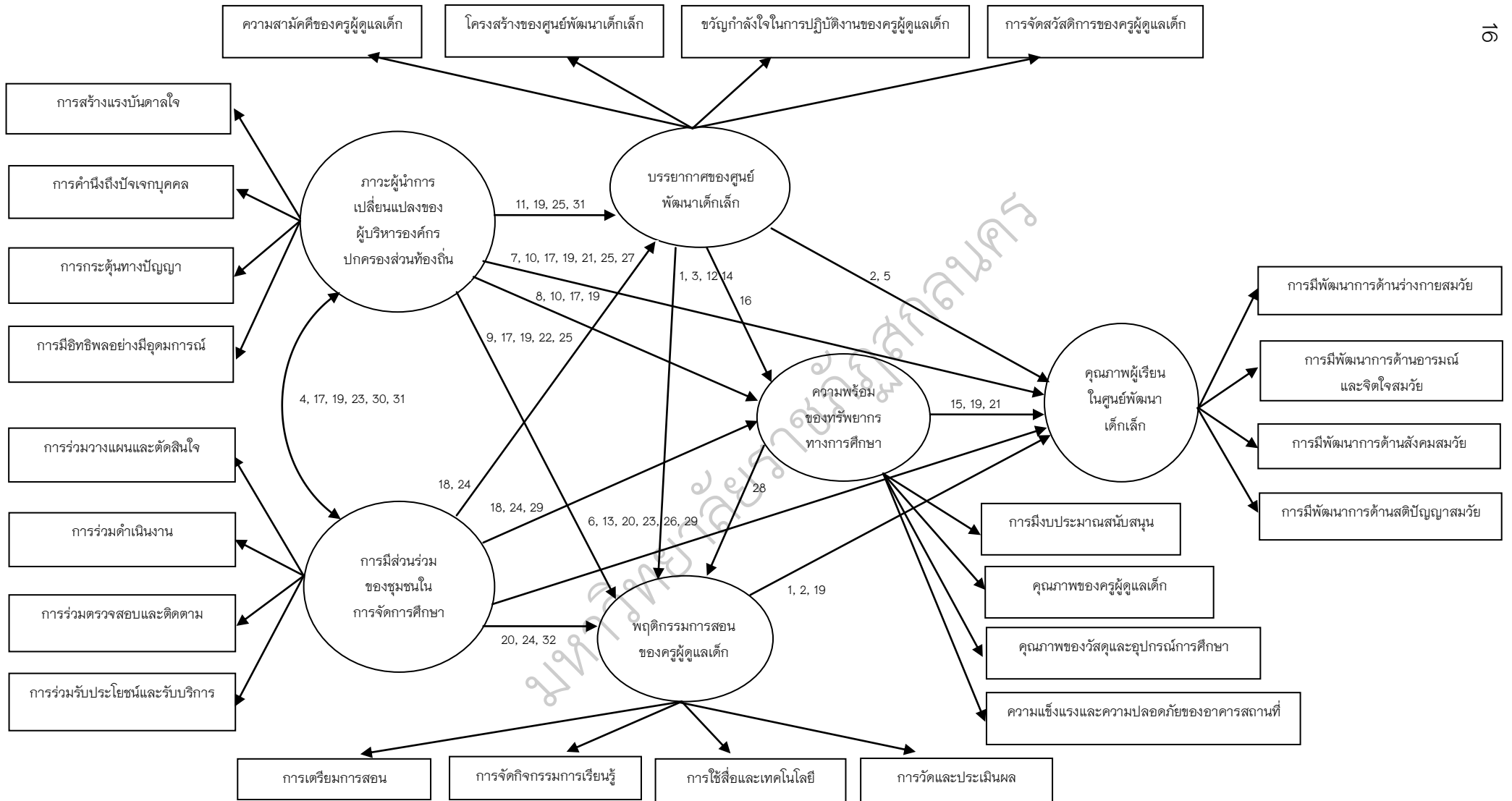
3.5.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ พรหมมา ไชยะวงศ์ (2549) ชูไฮลา จิตรบรรทัด (2549) ปิติศุภร์ สุเช็น (2550) ดุลิต บุษากเกียรติ และ วงศ์ปราชญ์ พันธุ์สุข (2550) วรณวิมล อมรประสิทธิ์ (2550) สมภรณ์ ศิริบุญ (2551) อรพิน สีแก้ว (2551) พนม พูลเพิ่ม (2552) ฉวีวรรณ มาลี (2552) สโรชา หะรังศรี (2553) ระวีญา อีสมาแอล (2556) สุจิตรา แซ่จิว (2557) และ อรัญญา ชนะเพ็ญ (2557)

3.5.3 การใช้สื่อและเทคโนโลยี อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ พรหมมา ไชยะวงศ์ (2549) ปิติศุภร์ สุเช็น (2550) ดุลิต บุษากเกียรติ และ วงศ์ปราชญ์ พันธุ์สุข (2550) วรณวิมล อมรประสิทธิ์ (2550) สมภรณ์ ศิริบุญ (2551) พนม พูลเพิ่ม (2552) ฉวีวรรณ มาลี (2552) สโรชา หะรังศรี (2553) และ สุจิตรา แซ่จิว (2557)

3.5.4 การวัดและประเมินผล อาศัยแนวคิดและผลการศึกษาของ พรหมมา ไชยะวงศ์ (2549) ชูไฮลา จิตรบรรทัด (2549) ปิติศุภร์ สุเช็น (2550) ดุลิต บุษากเกียรติ และ วงศ์ปราชญ์ พันธุ์สุข (2550) วรณวิมล อมรประสิทธิ์ (2550) สมภรณ์ ศิริบุญ (2551) อรพิน สีแก้ว (2551) พนม พูลเพิ่ม (2552) ฉวีวรรณ มาลี (2552) สโรชา หะรังศรี (2553) แจ้ง บุตรโสภา (2556) สุจิตรา แซ่จิว (2557) อรัญญา ชนะเพ็ญ (2557) และ Kyriacou (1993)

จากผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย
ขอเสนอกรอบแนวคิดโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ดังภาพประกอบ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยโมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หมายเหตุ

- 1 แทน ผลการวิจัยของ ชูไฮลา จิตรบรรทัด (2549)
- 2 แทน ผลการวิจัยของ มานะ สิ้นธุวงษานนท์ (2550)
- 3 แทน ผลการวิจัยของ ยุกภาพร ทองลาภ (2550)
- 4 แทน ผลการวิจัยของ สุเทพ สังกะเพศ (2550)
- 5 แทน ผลการวิจัยของ สำราญ คำเฟื่องฟู (2550)
- 6 แทน ผลการวิจัยของ จีรนนท์ อังกาสี (2551)
- 7 แทน ผลการวิจัยของ ฉวีวรรณ จันทร์เม่ง (2551)
- 8 แทน ผลการวิจัยของ สมหมาย อ่ำดอนกลอย (2551)
- 9 แทน ผลการวิจัยของ อรพิน สีแก้ว (2551)
- 10 แทน ผลการวิจัยของ วาสนา เจริญสอน (2552)
- 11 แทน ผลการวิจัยของ เอกพล อินทรพิชัย (2552)
- 12 แทน ผลการวิจัยของ จันทิมา ภูมิสุราษฎร์ (2553)
- 13 แทน ผลการวิจัยของ ณรงค์ ศรีโสภา (2553)
- 14 แทน ผลการวิจัยของ ศิริกาญจน์ จิระภาคญาตา (2553)
- 15 แทน ผลการวิจัยของ สุกชัย ไพโรจน์ (2553)
- 16 แทน ผลการวิจัยของ กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2554)
- 17 แทน ผลการวิจัยของ ชิตพร คำวัน (2554)
- 18 แทน ผลการวิจัยของ สรวาดี เพ็งศรีโคตร (2554)
- 19 แทน ผลการวิจัยของ ประวิตา มีเปี่ยมสมบุรณ์ (2555)
- 20 แทน ผลการวิจัยของ ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555)
- 21 แทน ผลการวิจัยของ ภัคพร บุญเคล้ำ (2555)
- 22 แทน ผลการวิจัยของ ระวีญา อีสมาเอล (2556)
- 23 แทน ผลการวิจัยของ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557)
- 24 แทน ผลการวิจัยของ ภัทรภร ปุຍสุวรรณ (2557)
- 25 แทน ผลการวิจัยของ อรัญญา ชนะเพี้ย (2557)
- 26 แทน ผลการวิจัยของ ณิชชา รอดสม (2558)
- 27 แทน ผลการวิจัยของ ยิวดี แก้วสอน (2558)
- 28 แทน ผลการวิจัยของ สุภัค ยมพุก (2558)

- 29 แทน ผลการวิจัยของ Epstein and Other (1997)
- 30 แทน ผลการวิจัยของ Desimone, etal. (2000)
- 31 แทน ผลการวิจัยของ Stringer (2002)
- 32 แทน ผลการวิจัยของ Kasambira Danai (2008)

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย
 - 1.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 1.1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล การกระตุ้นทางปัญญา และการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
 - 1.1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ได้แก่ การร่วมวางแผนและตัดสินใจ การร่วมดำเนินงาน การร่วมตรวจสอบและติดตาม และการร่วมรับประโยชน์และรับบริการ
 - 1.1.3 บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ความสามัคคีของครูผู้ดูแลเด็ก โครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก และการจัดสวัสดิการของครูผู้ดูแลเด็ก
 - 1.1.4 ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา ได้แก่ การมีงบประมาณสนับสนุน คุณภาพครูผู้ดูแลเด็ก คุณภาพของวัสดุและอุปกรณ์การศึกษา และความแข็งแรงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่
 - 1.1.5 พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผล
 - 1.2 คุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย
 - 1.2.1 การมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย
 - 1.2.2 การมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย
 - 1.2.3 การมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย
 - 1.2.4 การมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1,330 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา จำนวน 1,330 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4,600 คน และ ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 9,657 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 16,917 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 67 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา จำนวน 67 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 300 คน และ ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 300 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 734 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างกับจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรเป็น 20 ต่อ 1 หน่วย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 54) การวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรสังเกตได้ทั้งสิ้น จำนวน 30 ตัวแปร ดังนั้นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีจำนวนเท่ากับ 600 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ ในที่นี้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 734 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

3.1 ตัวแปรเหตุ ได้แก่

3.1.1 ตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย

3.1.1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล การกระตุ้นทางปัญญา และการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

3.1.1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การร่วมวางแผนและตัดสินใจ การร่วมดำเนินงาน การร่วมตรวจสอบและติดตาม และการร่วมรับประโยชน์และรับบริการ

3.1.2 ตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วย

3.1.2.1 บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดได้จาก

ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ ความสามัคคีของครูผู้ดูแลเด็ก โครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก และการจัดสวัสดิการของครูผู้ดูแลเด็ก

3.1.2.2 ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา วัดได้

จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การมีงบประมาณสนับสนุน คุณภาพครูผู้ดูแลเด็ก คุณภาพของวัสดุและอุปกรณ์การศึกษา และความแข็งแรงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่

3.1.2.3 พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก วัดได้จาก

ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผล

3.2 ตัวแปรผล คือ คุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดได้

จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย การมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย การมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย และการมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. คุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังคมต้องการทั้งด้านการมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย การมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย การมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย และการมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย ซึ่งเป็นต้นทุนการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นประกอบด้วย

1.1 การมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย หมายถึง ผู้เรียนมีน้ำหนักและส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน มีทักษะการเคลื่อนไหวและสามารถทรงตัวได้ดี มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างส่วนต่างๆ ของร่างกายโดยใช้กล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ได้ดี มีการใช้ตาและมือประสานกันทำกิจกรรมต่างๆ ได้ดี และสามารถป้องกันอุบัติเหตุต่อตนเองและผู้อื่นได้

1.2 การมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย หมายถึง ผู้เรียนมีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก มีการควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม รู้จักอดทนและรอคอย มีความสนใจทำกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว และมีความรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3 การมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย หมายถึง ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสามารถปรับตัวได้ดี มีความรับผิดชอบสามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนได้ สามารถปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงเบื้องต้นได้ มีความกตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่และครู อาจารย์ และประพฤติตนตามวัฒนธรรมความเป็นไทยและศาสนาที่ตนนับถือ

1.4 การมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย หมายถึง ผู้เรียนสนใจเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ รอบตัว มีการซักถามอย่างตั้งใจ มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีทักษะการอ่านและการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัย และมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ ประกอบด้วย

2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกระตุ้นให้ครูผู้ดูแลเด็กใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการทำงานจนบรรลุเป้าหมาย และมีการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้สามารถแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ประกอบด้วย

2.1.1 การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง การที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครูผู้ดูแลเด็ก ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และสร้างความกระตือรือร้นให้ครูผู้ดูแลเด็กปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจนกระทั่งบรรลุวัตถุประสงค์

2.1.2 การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล หมายถึง การที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับครูผู้ดูแลเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียม พัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กตามความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ครูผู้ดูแลเด็กเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทาย

2.1.3 การกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง การที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความใฝ่รู้ ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดความคิดตระหนักและรับรู้ถึงปัญหาต่างๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จูงใจให้ครูผู้ดูแลเด็กแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมวิธีการแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผลที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์

2.1.4 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง การที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีศีลธรรมและจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ในการบริหารและมีเป้าหมายที่ชัดเจน ให้ความสำคัญในเรื่องอุดมการณ์ ความเชื่อ และค่านิยม และปฏิบัติงานเป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ทำให้ได้รับการยอมรับ เชื่อมมั่น ศรัทธา ไว้วางใจ และยินดีให้ความร่วมมือและปฏิบัติตาม

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ชุมชน ผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนได้เสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านการร่วมวางแผนและตัดสินใจ การร่วมดำเนินงาน การร่วมติดตามและตรวจสอบ และการร่วมรับประโยชน์และรับบริการ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพประกอบด้วย

2.2.1 การร่วมวางแผนและตัดสินใจ หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

2.2.2 การร่วมดำเนินงาน หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการจัดหาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้การช่วยเหลือและระดมทรัพยากรทางการศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดตั้งเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้

2.2.3 การร่วมตรวจสอบและติดตาม หมายถึง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก และมีการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.4 การร่วมรับประโยชน์และรับบริการ หมายถึง การที่ชุมชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างเต็มที่ การที่ชุมชนมีสถานที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กที่มีคุณภาพและสามารถช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวในท้องถิ่น การที่ชุมชนได้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และการที่ชุมชนได้รับการบริการจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

2.3 บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและครูผู้ดูแลเด็ก โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดความรู้สึกพึงพอใจต่อการทำงาน ประกอบด้วย

2.3.1 ความสามัคคีของครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง การที่ครูผู้ดูแลเด็กมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันที่ดีและมีความรักใคร่ปรองดอง ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ มีความเสียสละและรับผิดชอบต่อส่วนรวม และเคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2.3.2 โครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดโครงสร้างและลักษณะงานที่ชัดเจน มีการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด มีขั้นตอนและแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีการประสานงานตามสายการบังคับบัญชา

2.3.3 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง การที่ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้สึกภาคภูมิใจในอาชีพครู มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงาน และมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงาน

2.3.4 การจัดสวัสดิการของครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง การที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค้ำรักษาพยาบาล มีค่าการศึกษาบุตร มีเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และมีเงินตอบแทนพิเศษให้แก่ครูผู้ดูแลเด็ก

2.4 ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง การมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

2.4.1 การมีงบประมาณสนับสนุน หมายถึง การที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐอย่างเพียงพอ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ มีการระดมและสรรหางบประมาณจากหน่วยงานอื่น และมีแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบและใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์

2.4.2 คุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง การที่ครูผู้ดูแลเด็กเป็นคนดี มีวินัย รักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร มีคุณวุฒิตรงตามสายงานและมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง และสามารถปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.3 คุณภาพของวัสดุและอุปกรณ์การศึกษา หมายถึง การมีวัสดุและอุปกรณ์ เครื่องเขียนแบบเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน และมีคุณภาพตามมาตรฐานวัสดุครุภัณฑ์ที่กำหนด

2.4.4 ความแข็งแรงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารเรียน ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างที่มั่นคง แข็งแรง คงทนต่อการใช้งาน มีความสะอาดร่มรื่นและถูกสุขลักษณะ มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และมีการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้พร้อมที่จะใช้งานได้อยู่เสมอ

2.5 พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง การแสดงออกของครูผู้ดูแลเด็กในการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดและมีพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ ประกอบด้วย

2.5.1 การเตรียมการสอน หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กมีการวางแผนการสอนก่อนเข้าสอน มีการจัดเตรียมเอกสาร วัสดุ และอุปกรณ์ก่อนสอน มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีการกำหนดขั้นตอนวิธีการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์

2.5.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมตรงตามเนื้อหาสาระวิชา มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และให้คำแนะนำ ปรีกษา สนับสนุน ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

2.5.3 การใช้สื่อและเทคโนโลยี หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กมีความเชี่ยวชาญในการใช้และผลิตสื่อ สามารถเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายและทันสมัย และมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสอนและเนื้อหาสาระวิชา

2.5.4 การวัดและประเมินผล หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กมีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวัดและประเมินผลที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ใช้หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลได้ตรงตามเนื้อหาสาระวิชาและมีการใช้เทคนิคการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย

3. ผู้เรียน หมายถึง เด็กเล็กหรือเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง นายองค์การบริหารส่วนตำบล นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. ผู้อำนวยการกองการศึกษา หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาในฐานะหัวหน้าส่วนราชการทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงานด้านการศึกษาของกองการศึกษา สำนักงานการศึกษา หรืองานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากร ตลอดจนการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

7. ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือก และแต่งตั้งจากผู้ที่มีความสมบัติตามหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่หลักในการอบรม เลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์